

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา

มนุษย์มีคุณลักษณะพิเศษต่างจากสัตว์อื่นคือการมีวัจนภาษาหรือคำพูดที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารความรู้ความคิด มีการพัฒนาสังคมอารยธรรมให้ก้าวหน้าอย่างในปัจจุบัน คำถามสำคัญที่เกิดควบคู่กันมากับความสามารถพิเศษนี้ก็คือมนุษย์รู้ภาษาได้อย่างไร การรู้ภาษาของมนุษย์เกิดมาจากเกิดจากการเรียนรู้จากผู้ใหญ่ หรือการเลียนแบบ การรู้ภาษาเป็นกระบวนการที่มีมาแต่กำเนิดหรือเป็นผลของการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม

ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ที่พยายามตอบคำถามนี้มีหลายทฤษฎี สามารถพิจารณาได้เป็นสองแนวคิดคือ กลุ่มที่เชื่อเรื่องการรู้ภาษา (language acquisition) คือเชื่อว่ามนุษย์มีภาษาติดตัวมาแต่กำเนิด และกลุ่มที่เชื่อเรื่องการเรียนรู้ภาษา (language learning) คือเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาเกิดขึ้นโดยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม

กลุ่มที่เชื่อเรื่องการรู้ภาษา (language acquisition) ที่มีชื่อเสียงคือกลุ่มเหตุผลนิยม โดยมีชอมสกี (Chomsky, 1959) เป็นเจ้าทฤษฎีการรู้ภาษากลุ่มเหตุผลนิยม (Rationalism) ได้เสนอแนวคิดว่ามีมนุษย์มีความสามารถเฉพาะสำหรับการการรู้ภาษาติดตัวมาแต่กำเนิดนั่นคือกลไกการรู้ภาษา (Language Acquisition Device-LAD) ที่ทำให้เด็กสร้างข้อสรุปและกฎเกณฑ์จากข้อมูลภาษาผู้ใหญ่จนสามารถสร้างรูปภาษาขึ้นใช้ได้เอง จะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับภาษาที่เป็นข้อมูลเข้า (input) คือภาษาแม่ เนื่องจากถือว่าเป็นเพียงเป็นแหล่งข้อมูลให้กับทารกเท่านั้น หากมุ่งศึกษารูปภาษาของเด็กซึ่งเป็นผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการดังกล่าวว่ามีพัฒนาการในแง่รูปแบบของภาษาอย่างไรมากกว่า

กลุ่มที่สองคือกลุ่มที่เชื่อเรื่องการเรียนรู้ภาษา (language learning) ในระยะแรกๆคือทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) กลุ่มนี้มุ่งหาคำตอบด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์คือมีสมมติฐานแล้วหาข้อสรุปจากผลการทดลองที่สังเกตได้นั่นคือพฤติกรรม ดังนั้นปรากฏการณ์ทางความคิดหรือจิตใจจึงไม่ได้รับการกล่าวถึง ทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาภาษาเด็กที่เป็นผลลัพธ์ (output) จากกระบวนการเรียนรู้ภาษา วอตสัน (Watson, 1925) และสกินเนอร์ (Skinner, 1957) มีความเชื่อพื้นฐานที่ว่าภาษาคือส่วนหนึ่งของพฤติกรรมซึ่งเด็กเรียนรู้ได้จากคนรอบข้าง โดยที่วอตสันเชื่อว่าภาษาคือพฤติกรรมชนิด

หนึ่งซึ่งเด็กเรียนรู้โดยการเลียนแบบ (imitation) แล้วจดจำประโยคจากบุคคลรอบข้าง และสกินเนอร์พบว่า การเรียนรู้เกิดจากการสร้างเงื่อนไขให้มีการสนองตอบต่อสิ่งเร้า (stimulus - response) การทดลองที่มีชื่อเสียงของเขาคือการทดลองกับหนูที่ถูกควบคุมเงื่อนไขโดยให้การกดคันทำให้มีอาหารออกมา เมื่อหนูเดินไปถูกคันหนูจะเริ่มเรียนรู้ว่าจะมีอาหารออกมาดังนั้นเมื่อหนูต้องการอาหารก็จะไปกดคันเงื่อนไขต่อมาที่เขากำหนดในการเรียนรู้ของหนูคือแสงไฟ ถ้าหนูกดคันก่อนมีแสงไฟก็จะไม่ได้อาหารต่อมาก็สร้างเงื่อนไขที่สลับซับซ้อนและไม่สม่ำเสมอมากขึ้น ทำให้ได้ข้อสรุปว่าปฏิกิริยาตอบสนองอย่างหนึ่งมิได้เกิดจากสิ่งเร้าเพียงอย่างเดียวถ้ามีการฝึกการตอบสนองโดยมีการวางเงื่อนไขต่างๆและมีการกระตุ้นเร้าด้วยการให้รางวัล (rewarded) และการลงโทษ (punishment) ดังนั้นการตอบสนองที่ถูกต้องก็สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมเช่นเดียวกัน สกินเนอร์เสนอว่ามนุษย์เรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการสนองตอบต่อสิ่งเร้านี้เอง กล่าวคือ ตัวแปรที่เป็นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันเป็นตัวกำหนดว่ามนุษย์จะพูดอะไรออกมาโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้เสริมให้เด็กตอบได้สิ่งเร้านั้น

แม้จะได้รับความนิยมกันในขณะหนึ่ง ชอมสกี (Chomsky, 1959) ก็ได้วิจารณ์เกี่ยวกับแนวคิดของสกินเนอร์ไว้ว่าพฤติกรรมของสัตว์ไม่สามารถเทียบเท่ากับพฤติกรรมของมนุษย์ได้ และทฤษฎีนี้ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติที่แท้จริงของภาษากล่าวคือแท้จริงภาษาไม่ได้เป็นผลจากการนำคำมาเรียงต่อกัน แต่ภาษามีโครงสร้างที่ผู้พูดภาษาเดียวกันมีส่วนร่วมกันนั้นคือสมรรถนะทางภาษา (linguistic competence)

ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันกับที่ชอมสกีมีการเสนอความเห็นด้านสกินเนอร์ เปียเจท์ (Piaget, 1959) ก็ได้เสนอทฤษฎีพัฒนาการพุทธิปัญญาที่เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษาเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา (cognitive development) ที่แสดงออกมาในการใช้ภาษาแสดงความคิด เขากล่าวว่าพัฒนาการทางพุทธิปัญญาของมนุษย์แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ๆคือขั้นแรก Sensory-Motor Stage (0-18 เดือน) เป็นช่วงที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยผ่านทางประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวอวัยวะ ขั้นที่ 2 Preparational Stage (18 เดือน - 7 ปี) ซึ่งเป็นขั้นที่เริ่มมีพัฒนาการทางภาษาโดยการพูดเป็นประโยคและมีคำศัพท์เพิ่มมากขึ้น สามารถใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งรอบตัวและใช้ภาษาเพื่อแก้ปัญหาได้ ขั้นที่ 3 Concrete Operation (7 ปี - 12 ปี) เด็กสามารถวาดภาพความคิดในใจได้ และขั้นที่ 4 Formal Operations Stage (12 ปี - ผู้ใหญ่) พัฒนาการเริ่มเข้าสู่ขั้นคงตัวคือเป็นขั้นสุดท้ายที่จะมีการเปลี่ยนแปลง เริ่มมีความคิดเชิงนามธรรม สามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ได้

จะเห็นได้ว่าแนวความคิดพื้นฐานของเปียเจท์คือเห็นว่าการที่จะมีพัฒนาการทางพุทธิปัญญาได้มนุษย์จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและมีการปรับตัว ลักษณะนี้เองที่บ่งบอกว่าเปียเจท์ยังให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์อยู่บ้างแต่จากแนวคิดที่เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษาเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางพุทธิปัญญาที่แสดงออกมาในการใช้ภาษาแสดงความคิดทำให้เห็นแน่ชัดว่าการพยายามหาคำตอบในเรื่องการเรียนรู้ภาษายังคงให้ความสำคัญกับการศึกษารูปภาษาซึ่งเป็นผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการดังกล่าวไม่ต่างอะไรจากกลุ่มทฤษฎีอื่นที่ผ่านมา

เมื่อพิจารณามาถึงจุดนี้ จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่ผ่านมายังคงศึกษาได้ไม่ครอบคลุมปรากฏการณ์ในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ได้ทั่วถึง เมื่อพิจารณาพัฒนาการของแนวคิดดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางภาษาศาสตร์จะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาในแนวไวยากรณ์รูปแบบ (Formalism) ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นคือถึงแม้จะตระหนักดีว่าภาษาคือการสื่อความหมาย การที่มนุษย์มีภาษาไว้ก็เพื่อการสื่อสาร แต่แนวทฤษฎีไวยากรณ์รูปแบบก็ยังคงอธิบายเรื่องความหมายได้เพียงในระดับความหมายประจำรูปภาษาเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์ไม่ได้เรียนเพียงรูปภาษาเท่านั้นแต่ยังต้องรู้ด้วยว่ารูปภาษาดังกล่าวมีหน้าที่ในการสื่อสารอย่างไร และทฤษฎีพฤติกรรมนิยมและเหตุผลนิยม หรือแม้แต่ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่พยายามอธิบายภาษาอย่างทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญาของเปียเจท์ก็ยังคงมุ่งให้คำอธิบายเพียงในส่วนของกระบวนการสร้างรูปภาษาของเด็กโดยศึกษาจากรูปภาษาซึ่งเป็นผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการดังกล่าวเท่านั้น

ไวยากรณ์หน้าที่นิยม (Functionalism) เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นล่าสุดมีจุดเด่นที่น่าสนใจคือให้ความสำคัญกับหน้าที่ในการสื่อความหมายของภาษา ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นการเรียนรู้ระบบของความหมายโดยอาศัยกระบวนการทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับคนรอบข้าง ซึ่งให้ความสนใจศึกษาทั้งรูปภาษาซึ่งเป็นผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการเรียนรู้ภาษาและภาษาที่เป็นข้อมูลเข้า (input) ของกระบวนการนี้

ฮาลลิเดย์ (Halliday, 1975) ไม่ให้ความสำคัญกับโครงสร้างภาษาเพราะเชื่อว่าการแสดง ออกจากภาษาเกิดขึ้นเพื่อสนองหน้าที่ทางการสื่อสาร (communicative function) นับเป็นการศึกษาเชิงสังคมด้วย (Social approach) จึงมุ่งศึกษาหน้าที่ในฐานะเป็นตัวกำหนดให้ภาษาที่แสดงออกมามีรูปแบบต่างๆกัน ถึงแม้ฮาลลิเดย์จะสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาจากภาษาเด็กที่เป็นผลลัพธ์ (output) ของกระบวนการเรียนรู้ภาษา แต่ก็สามารถตอบประเด็นปัญหาการเรียนรู้หน้าที่ทางการสื่อสารได้ ฮาลลิเดย์พบว่าหน้าที่ต่างๆของภาษาโดยทั่วไปเป็นอย่างไร และในภาษาเด็กเป็นอย่างไร หน้าที่ในภาษาโดยทั่วไปมีดังนี้คือ

- 1) หน้าที่ในการสื่อเนื้อความ (Ideational function) เป็นหน้าที่ในการสื่อสารเนื้อหาสาระอันได้แก่ ประสบการณ์ ความรู้สึกและจินตนาการ
- 2) หน้าที่ในการสื่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal function) เป็นหน้าที่เพื่อใช้แสดงสถานะของผู้พูดและผู้ฟังระหว่างที่มีการสนทนา
- 3) หน้าที่ในการเรียงร้อยคำพูด (Textual function) หน้าที่ในการเรียบเรียงข้อความให้สอดคล้องกับบริบทของการใช้ภาษานั้น

หน้าที่ที่พบในภาษาเด็กมีรายละเอียดดังนี้คือ

- 1) เป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการของตน (Instrumental)
- 2) ใช้เพื่อการควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นในลักษณะสั่งหรือเชิญชวน (Regulatory)

- 3) ใช้เพื่อการก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง (Interactional)
- 4) ใช้ภาษาเพื่อแสดงความรู้สึกและอารมณ์ (Emotive)
- 5) ใช้ภาษาเพื่อเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวในลักษณะการถาม (Heuristic)
- 6) ใช้ในการสมมติสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นในขณะนั้นหรือเพื่อแสดงจินตนาการ (Imaginative)

เขาได้อธิบายความต่างของหน้าที่ในภาษาเด็กกับภาษาโดยทั่วไปไว้ว่า หน้าที่ในภาษาของเด็กยังไม่สามารถชี้เฉพาะลงไปได้ แต่เมื่อเด็กโตขึ้นจะค่อยๆ คล้ายกับผู้ใหญ่เอง

นอกจากนี้ถึงแม้ขอมสก็ได้อธิบายข้อผิดพลาดในภาษาเด็ก (error) และชี้ให้เห็นว่าประโยคที่เด็กพูดนั้นไม่ใช่ประโยคที่ผู้ใหญ่ใช้พูดกัน รูปภาษาที่เกิดขึ้นเป็นผลจากความสามารถทางภาษา (LAD) ของเด็กเองมิได้เอามาจากผู้ใหญ่

แม้กระนั้นกลุ่มนักคิดแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมก็ยังเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาเกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการทางปฏิสัมพันธ์ เพราะความเป็นจริงมนุษย์ไม่ได้เรียนรู้เพียงรูปภาษาแต่เรียนรู้การสื่อสารด้วย การศึกษากระบวนการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ของกลุ่มนักคิดกลุ่มนี้จะศึกษาผ่านทางภาษาที่เป็นข้อมูลเข้า (input) อาทิภาษาที่แม่พูดกับทารก เนื่องจากเชื่อว่าภาษาดังกล่าวเป็นแหล่งข้อมูลทางกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับทารกมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นที่น่าสนใจว่าภาษาที่เป็นข้อมูลเข้า (input) นี้มีวัจนลีลาที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหลายภาษาหลากหลายวัฒนธรรม วัจนลีลาดังกล่าวนี้นักวิจัยเรียกว่า มาตุภาษา (Motherese) ภาษาคนเลี้ยงเด็ก (caretaker speech) และ ภาษาเด็ก (baby talk) จึงมีผู้สนใจที่จะศึกษาว่าวัจนลีลาดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร การใช้วัจนลีลาเพื่ออะไร และมีบทบาทอย่างไรกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

2.2. ทฤษฎีมาตุภาษา

ช่วงทศวรรษที่ 7 ของศตวรรษนี้ มาตุภาษา (Motherese) หรือภาษาที่แม่ใช้พูดกับทารกได้รับความสนใจศึกษาโดยกลุ่มนักภาษาศาสตร์หน้าที่นิยม เนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นบริบทที่มีอิทธิพลต่อทารกมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตุภาษามีลักษณะเป็นภาษาที่ผู้ใช้ปรับให้เหมาะสมกับผู้ฟังซึ่งมีสมรรถนะทางภาษาและการสื่อสารต่อยกกว่าตนนั่นคือทารกและเด็ก เป็นการอำนวยความสะดวกให้การสื่อสารดำเนินไปด้วยดีตามแนวทฤษฎีการสื่อสาร (Accommodation theory) (Giles and Smith, 1979) นับเป็นการเชื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาได้อีกด้วย

ลักษณะของมาตุภาษา

จากการศึกษาลักษณะมาตุภาษาในภาษาชนชาติต่างๆอาทิภาษาอังกฤษ พบว่ามาตุภาษามีลักษณะเฉพาะที่ต่างจากภาษาที่ผู้ใหญ่สนทนากันโดยทั่วไปทั้งในระดับเสียง คำ และวากยสัมพันธ์ เลยไปถึงระดับปริเฉทก็ตาม (Snow, 1977)

ในระดับเสียงมีผู้ศึกษาพบว่าแม่มักใช้ระดับเสียงสูงและใช้เสียงในการเน้นย้ำอยู่มาก (Garniga, 1977; Snow, 1977) นอกจากนี้ยังมีการใช้คำที่เป็นศัพท์เฉพาะที่ต่างจากภาษาที่ผู้ใหญ่ใช้พูดกันเช่น เรียกสุนัขว่า "doggie" แทนที่จะเป็น "dog" ในภาษาอังกฤษ (Elliot, 1981) ในระดับวากยสัมพันธ์พบว่าความยาวของถ้อยคำ (utterance) ในมาตุภาษามีลักษณะสั้นกว่าปกติ มีการใช้รูปประโยคที่ไม่ซับซ้อน และ มักไม่ปรากฏคำกริยา ลักษณะการใช้คำโดยมากเป็นคำหลักมักปรากฏคำไวยากรณ์เป็นส่วนน้อย ยิ่งกว่านั้นในระดับปริเฉทแล้วพบว่ามาตุภาษามีการใช้ประโยคคำถามและประโยคคำสั่งมากกว่าประโยคชนิดอื่นๆ ประโยคแสดงการสั่งและการถามรวมกันคิดเป็น 62% ของรูปประโยคที่เกิดขึ้นทั้งหมด ในจำนวนนี้แบ่งเป็น Imperative 18% WH-Question 15% Yes/no Question 21% และ Deictic Question 8% (Newport et al, 1977) และมีการกล่าวซ้ำๆสูง (Snow, 1977)

ในส่วนของการศึกษามาตุภาษาในภาษาไทยนั้น เน้นศึกษาไปยังเรื่องเสียงและความหมายในระดับวัจนกรรม ได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะการใช้คำและวัจนกรรม รวมไปถึงลักษณะทางสัทศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าภาษาที่มารดาใช้พูดกับทารกมีลักษณะการใช้คำแสดงความรู้สึกเป็นจำนวนมาก ทางด้านการศึกษาวัจนกรรมพบว่ามีวัจนกรรมซึ่งเร้าปฏิสัมพันธ์สูงอาทิ การสั่ง การถาม นอกจากนี้ยังมีลักษณะทางเสียงที่บ่งชี้ชัดเจนว่ามีลักษณะแตกต่างไปจากการพูดกับคนทั่วไปอาทิมีการใช้ระดับเสียงสูงต่ำที่ปรากฏในช่วงพิสัยที่กว้างมากกว่าพิสัยของเสียงผู้หญิงที่พูดปกติ ในแง่มุมของระดับเสียงสูงต่ำและระยะเวลาในการพูด พบว่าแม่ใช้ความยาวในการออกเสียงแต่ละพยางค์มาก และในแต่ละหน่วยความก็มีจำนวนพยางค์น้อยกว่าที่พูดกับผู้ใหญ่อีกด้วย (กรองกาญจน์ ชาวหนู, 2539; Authapaiboon, 1996)

มาตุภาษากับการเรียนรู้ภาษา

ข้อสันนิษฐานหลักในการศึกษามาตุภาษาที่เชื่อว่าลักษณะของมาตุภาษาดังกล่าวข้างต้นมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ภาษานั้นคือ ข้อสันนิษฐานที่ว่ากระบวนการเรียนรู้ภาษาเป็นผลจากกระบวนการทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่และเด็กโดยเริ่มตั้งแต่วัยแรกเกิด แม่จะปรับภาษาให้เข้ากับทารกซึ่งมีศักยภาพทั้งทางร่างกายเขาวัดปัญญา อารมณ์แตกต่างกันไปในแต่ละวัย ทำให้ภาษาที่แม่พูดกับทารกในแต่ละช่วงอายุต่างกัน ลักษณะดังกล่าวเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้นจึงมีความสำคัญต่อ

การพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและอารมณ์ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางการเรียนรู้ภาษาของทารกอีกด้วย อีกทั้งเชื่อว่าความสามารถในการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์เป็นผลมาจากการพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา การเรียนรู้ภาษาจะก้าวไปอยู่ในระดับใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับของพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาด้วย อย่างไรก็ตามการปรับลักษณะการพูดให้ง่ายขึ้นจัดเป็นทักษะทางการสื่อสารประการหนึ่ง ซึ่งทารกเรียนรู้ไปพร้อมๆกับการเรียนรู้ทางไวยากรณ์หรือทางเสียง (Snow, 1977)

กล่าวได้ว่าลักษณะเด่นที่ทำให้กล่าวได้ว่ามาตุภาษาอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ภาษาของทารกคือการที่ลักษณะของมาตุภาษามีพัฒนาการไปตามวัยของทารก และเป็นที่น่าสังเกตว่านอกจากจะอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ภาษาแล้ว กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับทารกที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องนั้นยังอำนวยความสะดวกพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสาร (Communicative competence) ของทารกด้วย มาตุภาษามีบทบาทอย่างไรต่อกระบวนการนี้จะนำมากล่าวต่อไป

บทบาทของมาตุภาษา

คำว่า "บทบาท" มีความสัมพันธ์กับหน้าที่ของภาษาในบริบทในลักษณะที่กล่าวได้ว่า หน้าที่ของภาษาคือบทบาทของภาษาที่แปรในบริบทและแสดงออกมาให้เห็นและวิเคราะห์ได้โดยพิจารณาการใช้ (Crystal, 1991)

ความสามารถทางภาษาของมนุษย์แต่ละบุคคลเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ เกิดจากธรรมชาติ (Nature) คือลักษณะทางชีววิทยาของมนุษย์ และเกิดจากการฟูมฟัก (Nurture) คือการเรียนรู้จากสังคม การศึกษาตามแนวไวยากรณ์หน้าที่นิยมมีความเชื่อว่า ภาษามีหน้าที่ในการสื่อสาร การที่รูปภาษาจะมีลักษณะอย่างไรนั้นเป็นผลจากหน้าที่ทางการสื่อสารของรูปภาษานั้นด้วย ภาษาจึงไม่ใช่เพียงความสามารถเฉพาะของมนุษย์ผู้หนึ่งผู้ใด แต่เป็นความสามารถที่เกิดขึ้นภายใต้อิทธิพลของสังคม ภาษาของบุคคลจะมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเมื่อบุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมมากขึ้น จะเห็นได้ว่าตัวแปรสำคัญของพัฒนาการทางภาษาคือบริบท เฟอร์ธได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับบริบทว่า การใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์หนึ่งๆนั้นจะเกิดขึ้นภายใต้บริบท 5 บริบทที่มีความสัมพันธ์แบบลดหลั่นกันลงไปดังนี้ (Firth, 1936 อ้างถึงใน สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน, 2537)

(1) บริบทวัฒนธรรม (context of culture) ประกอบไปด้วยวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ใช้ภาษานั้นๆ ตัวอย่างการใช้ภาษาที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการใช้ภาษานั้นคือภาษาพหุสัมพันธ์ (Phatic communion) เนื่องจากรูปภาษาในการใช้ภาษาพหุสัมพันธ์นั้นเป็นระบบสัญลักษณ์ที่สัมพันธ์กับความคิดความเชื่อของคนในสังคมนั้นๆเป็นต้น บริบทวัฒนธรรมนี้จะครอบคลุมบริบทสถานการณ์ (context of situation) เอาไว้ทั้งหมด

(2) บริบทสถานการณ์ (context of situation) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบทางมิติเวลาและสถานที่ องค์ประกอบที่นักวิจัยภาษาศาสตร์ (Crystal and Davy, 1969 อ้างถึงใน สุตาพร ลักษณะนิยานาวิณ, 2537) กล่าวว่า มีผลต่อความหลากหลายของภาษานั้นคือยุคสมัย ความเป็นเอกัตบุคคล พื้นฐาน และองค์ภาวะทางสังคมที่ประกอบไปด้วยคนต่างเพศต่างวัยต่างชั้นวรรณะและต่างอาชีพ

(3) บริบทของประสบการณ์ของผู้ร่วมสถานการณ์การสื่อสารนั้นๆ (Context of experience of participants) ซึ่งสุตาพร ลักษณะนิยานาวิณ (2537) เสนอว่าความเชื่อเบื้องต้นของผู้ส่งสารเกี่ยวกับตนเอง (self) ในการกำหนดบทบาทของตนเองในการสนทนานั้นอาทิบทบาทในแง่อาวุโส ความสนิทสนมเป็นต้นก็มีความสำคัญ นอกจากนี้ความนำเสนอของผู้พูด (Proposition) และความเชื่อเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้รับสาร (Listener) เจตนาของผู้ส่งสาร และท่าทีของผู้รับสารในขณะที่สื่อสารก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

ภายใต้บริบท 3 ประการที่กล่าวมาภาษาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารครั้งหนึ่งๆ นั้นจึงนับเป็นผลผลิตจากอิทธิพลของบริบท บริบทประสบการณ์ของผู้ส่งสารและผู้รับสารจะมีบทบาทต่อกัยคำที่ผู้ส่งสารใช้ ซึ่งเรียกว่า (4) วัจนบริบท (Verbal context) วัจนบริบทนี้จะมียบทบาทต่อเนื่องไปเป็นบริบทที่มีบทบาทต่อเสียงพูดที่เปล่งออกมาในการพูดนั้นๆ เรียกว่า (5) บริบทสัทศาสตร์ (Phonetic context)

สำหรับมาตุภาษา สโนว์ (Snow, 1977) เสนอว่ามาตุภาษามีส่วนเข้าไปมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กโดยเฉพาะในการเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (communicative function) อาทิมีการสอดแทรกการสอนความหมายในคำศัพท์ (Lexical information) และการเรียกชื่อสรรพสิ่งในขณะที่เล่นกับลูกโดยการใช้ประโยคคำถามแบบตอบให้เนื้อความเป็นจำนวนมากกว่าแบบตอบรับปฏิเสธเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประโยคคำถามทั้งหมด และเมื่อทารกออกเสียงผิดคือมีการผิดพลาดทางรูปภาษา มักพบว่าแม่จะใช้คำถามที่ใช้ถามให้เกิดความกระจ่าง (clarification) กับลูก ลักษณะดังกล่าวนี้จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสอนได้ (McLughlin, White, McDevitt and Raskin, 1983 quoted in Gallaway, and Richards, 1994) กล่าวได้ว่าพัฒนาการทางการใช้ภาษาของแม่มีผลต่อพัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาของทารก ยิ่งภาษาลักษณะนี้มีมากเท่าใดก็ยิ่งเสริมสมรรถนะทางการเรียนรู้ภาษาของลูกมากเท่านั้น (Bridge hypothesis) (Rondal, 1980 quoted in Gallaway, and Richards, 1994)

นอกจากบทบาทเพื่อการสอนแล้ว การแสดงความรู้สึกก็เป็นลักษณะสำคัญเช่นกัน เช่นเป็นการ แสดงความรักความผูกพันระหว่างแม่กับลูก พบว่าในบางครั้งภาษาที่ผู้ใหญ่พูดกับผู้ใหญ่โดยใช้ภาษาลักษณะเช่นเดียวกับมาตุภาษาเพื่อแสดงความสนิทสนมกับคู่สนทนา หรือในบางครั้งใช้ชมผู้ฟังโดยการให้มาตุภาษาบ่งว่าผู้พูดเป็นผู้มีสถานะเหนือกว่า (patronizing tone) ก็ได้ นอกจากนี้ยังพบว่าใช้เป็นการชักชวนหรือหลอกล่อให้ผู้ฟังตายใจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างของผู้พูดก็เป็นได้ บทบาทดังกล่าวยังพบมากในบทสนทนาของคนเลี้ยงกับทารก ผู้ใหญ่กับเด็กหรือคนที่สนิทสนมกัน อีกด้วย (Ferguson, C.A., 1977)

นอกจากความหมายเชิงความรู้สึกและเจตนาแล้ว พบว่ามาตุภาษายังมีรูปภาษาที่แสดงหน้าที่ในระดับปัจเจกอยู่จำนวนมาก อาทิการส่งผลหรือรักษาสถิตซึ่งเป็นการพยายามปรับระดับประคองสถานการณ์การสนทนากับทารกให้ต่อเนื่องไปได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่ามาตุภาษามีการแสดงออกในลักษณะควบคุม (controlling of conversation) อีกด้วย (Malone and Guy, 1982 ; Andrews and Bernstein, 1987 quoted in Gallaway, and Richards, 1994.)

กล่าวโดยสรุป เสนอว่าหน้าที่หลักของมาตุภาษา มี 3 ประการคือ (Kitamura ,1992)

1.อำนวยความสะดวกในการรู้ภาษา (facilitates language acquisition) เช่นในมาตุภาษาแม่จะใช้การหยุดเว้นระยะครั้งละนานๆในตำแหน่งที่มีการจบประโยคพอดี ต่างกับที่แม่พูดกับผู้ใหญ่ซึ่งเกิดการหยุดเว้นระยะได้กลางประโยค ทำให้เห็นว่าภาษาที่แม่พูดกับทารกมีลักษณะที่อำนวยความสะดวกและการจบประโยค (Stern et al, 1983 quoted in Kitamura , 1992)

2.สร้างความสนใจต่อข้อมูลความรู้ และรักษาความสนใจของทารกเอาไว้ (engages and maintain information attention) เช่นการใช้ระดับเสียงสูงเป็นการดึงดูดความสนใจของเด็ก (Karnika, 1977)

3.สื่ออารมณ์ความรู้สึกและอำนวยความสะดวกให้ทารกเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (communicates affect and facilitates social interaction) เช่นการใช้ระดับเสียงสูงแสดงความรู้สึก (Kitamura , 1992)

2.3. ทฤษฎีวิัจจนกรรม

ในการศึกษามาตุภาษามีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การเรียนรู้ภาษาเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับทารกจึงเน้นศึกษาที่บทบาทของภาษาที่แม่พูดซึ่งเป็นข้อมูลเข้า เพราะเชื่อว่าการศึกษาคำพูดเข้าเหล่านี้จะช่วยแสดงให้เห็นลักษณะอันอำนวยความสะดวกกระบวนการเรียนรู้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ทางด้านสมรรถนะทางการสื่อสาร (Communicative competence) การศึกษาเรื่องวิัจจนกรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากวิัจจนกรรมคือการศึกษาความหมายในระดับของการสื่อสาร

งานวิจัยชิ้นนี้เริ่มศึกษาจากความรู้พื้นฐานของผู้วิจัยในฐานะเจ้าของภาษา (Native speaker) วิเคราะห์ว่าในประโยคคำถามที่แม่พูดนั้น แม่แสดงการกระทำด้วยการกล่าวด้วยอะไรบ้างกับทารก และการกระทำด้วยการกล่าวด้วยเหล่านี้มีวิัจจนกรรมอย่างไร สำหรับการวิเคราะห์เรื่องวิัจจนกรรมนี้มีกระบวนการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ ซึ่งมีวิวัฒนาการของแนวคิดดังต่อไปนี้

ความสนใจสืบเนื่องมาจากการที่นักปรัชญากลุ่มเจตนานิยม (Intentionalist) ออสติน (J.L. Austin) พยายามเข้ามาศึกษาและอธิบายภาษาและเห็นว่ายังมีปรากฏการณ์ทางความหมายที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการสื่อสารอีกประการหนึ่งคือ การกระทำด้วยคำพูด (How to do Things with Words) เขาจัดได้ว่าเป็นคนแรกที่แสดงความเห็นว่าการที่ภาษาสื่อความหมายได้สัมฤทธิ์ผลตามความต้องการ

ของผู้พูดเป็นนั่นเสมือนหนึ่งการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดที่ผู้พูดสามารถกระทำออกมาโดยคำพูดได้ (Austin, 1962)

ฮอสตินแสดงให้เห็นว่ามีการกระทำมากมายที่กระทำได้ด้วยคำพูด และสามารถจัดประเภทได้ อย่างไรก็ตามก็จัดการจัดประเภทด้วยวิธีการของเขาซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์อันเป็นระบบมากพอ ทำให้การกระทำด้วยคำพูดแต่ละประเภทยังมีสมาชิกได้มากมายไม่รู้จบ

ในประเด็นนี้จอห์น อาร์ เซิร์ล (Searle, 1969) ได้ศึกษาและอธิบายกฎการเกิดการกระทำดังกล่าวได้ชัดเจนขึ้น เรียกว่าทฤษฎีวิัจจนกรรม ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นผู้พูดไม่ได้เพียงสื่อความของคำหรือข้อความเท่านั้น หากแต่การสื่อสารครั้งหนึ่งๆมีการกระทำในการสื่อสารเจตนาเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหนึ่งๆด้วย เขาเสนอว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารวิัจจนกรรมนั้นประกอบไปด้วยการกระทำ 3 ประการ (สุดาพร, 2537) คือ

1) การกล่าวถ้อย (Utterance acts) คือการกระทำที่เป็นกรกล่าวถ้อยคำนับตั้งแต่การเปล่งเสียงออกมาครั้งหนึ่งๆมีผลของการกระทำนั้นๆเป็นคำหรือประโยคซึ่งอาจเรียกรวมได้ว่าถ้อยคำ (Utterance)

2) การนำเสนอความ (Propositional acts) คือ การกระทำที่เป็นกรนำเสนอความซึ่งประกอบไปด้วยความที่กล่าวอ้างถึงสรรพสิ่ง (reference) และลักษณะอาการต่างๆ (predicates)

3) การแสดงเจตนาด้วยคำพูด (Illocutionary acts) คือการกระทำที่เป็นกรใช้คำพูดที่แฝงไปด้วยเจตนาต่างๆเช่นถาม สั่ง และอื่นๆ

ในทางการศึกษาภาษาในบริบทนั้นการแสดงเจตนาด้วยคำพูด (illocutionary acts) มีความสำคัญมาก การศึกษาภาษาของเซิร์ลเป็นการมองจากสภาวะจิตใจเป็นหลัก เขาเชื่อว่าภาษามีจุดเริ่มต้นจากเจตนา (intention) ภายในตัวผู้พูดเป็นหลัก ตามแนวความคิดของเซิร์ล วิัจจนกรรมคือความหมายที่ไม่อาจพิจารณาได้จากโครงสร้างทางไวยากรณ์แต่อยู่ที่การตีความโดยผู้วิเคราะห์ซึ่งเป็นผู้ฟัง ในการอธิบายวิัจจนกรรมชนิดต่างๆเซิร์ลได้ใช้กฎอธิบายการเกิดวิัจจนกรรมและกฎที่ควบคุมอีกชั้นหนึ่งเมื่อมีการใช้วิัจจนกรรม (constative and regulative rules) ในการศึกษาเราสามารถวิเคราะห์วิัจจนกรรมจากถ้อยคำที่ปรากฏได้โดยอาศัยการวิเคราะห์กฎดังกล่าว ดังที่ สุดาพร ลักษณะนิยานวิน (2537) ได้นำมากล่าวไว้ให้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์วิัจจนกรรมดังต่อไปนี้

1) เกณฑ์เกี่ยวกับความนำเสนอ ประกอบด้วย

ก. เนื้อหาของความนำเสนอ (propositional content) ได้แก่รายละเอียดซึ่งเป็นเนื้อหาอ้างอิงหรือภาคแสดงของสาระข้างอิงนั้น (reference and predicates)

ข. ปัจจัยพื้นฐาน (preparatory) ได้แก่ปัจจัยพื้นฐานทางความเชื่อของผู้พูดผู้ฟังที่มีมาก่อนความนำเสนอจะเกิดขึ้น

2) เกณฑ์เกี่ยวกับความจริงใจ ประกอบด้วย

ก. ความจริงใจ (sincerity) ได้แก่ความต้องการที่แท้จริงของผู้พูดในด้านเจตนาและทัศนคติต่อการกล่าวถ้อยคำนั้นๆ

ข. สาระสำคัญของความจริงใจ (essential) ได้แก่สาระสำคัญของการกล่าวถ้อยคำแต่ละชนิดว่าต้องการให้เกิดการกระทำอะไรขึ้น

จากการศึกษาเกณฑ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจิร์ลไม่ได้ให้ความสำคัญกับรูปภาษา อย่างไรก็ตามก็ตีแวนเดอร์เวคิน (Vanderveken, 1990) เป็นอีกคนหนึ่งศึกษาในประเด็นเรื่องวัจนกรรมรวมกันกับเจิร์ลหลายปีถัดมาเขาได้นำข้อเสนอใหม่ที่ต่างจากเจิร์ลโดยมีความเชื่อว่าวัจนกรรมมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคและเชื่อว่าน่าจะมีการแสดงออกเป็นรูปภาษาชัดเจนเช่น มาลาของกริยา การเรียงลำดับคำ ทำนองเสียง และเครื่องหมายวรรคตอนซึ่งทำให้สามารถแบ่งประโยคพื้นฐานในภาษาอังกฤษเป็น 7 ชนิดดังที่จะกล่าวในตอนท้ายด้วยงานวิจัยเกี่ยวกับประโยคคำถามต่อไป แวนเดอร์เวคินยังกล่าวถึงในเรื่องเกณฑ์ในการอธิบายการเกิดวัจนกรรม และเพื่อนำไปวิเคราะห์ที่ซึ่งนับเป็นการพัฒนาการวิเคราะห์วัจนกรรมได้แม่นยำและครอบคลุมขึ้นกว่าที่เจิร์ลกล่าวไว้ 6 ประการดังนี้

1) ทิศทางการกำหนดโลกโดยการกระทำของภาษา (Illocutionary point) แบ่งเป็นแบบที่ภาษากำหนดโลก โลกกำหนดภาษา แบบสองทิศทางและแบบไม่มีการกำหนดเลยเช่นการสั่งเป็นแบบที่ภาษากำหนดโลกเป็นต้น

2) วิธีการในอันที่จะทำให้ความตั้งใจนั้นสัมฤทธิ์ผล (Mode of achievement) เช่น การขอผู้ขอจะต้องมีความสุภาพอ่อนน้อมเพื่อเรียกร้องให้ผู้ฟังปฏิบัติตาม เป็นต้น

3) เนื้อหาของความนำเสนอ (Propositional content conditions) ในการกล่าวถ้อยคำแสดงวัจนกรรมหนึ่งๆนั้นเนื้อหาของความนำเสนอที่ปรากฏจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปด้วย เช่นการสั่งจะมีเนื้อหาความนำเสนอเป็นเรื่องราวในอนาคตเสมอ เกณฑ์นี้จะเป็นกฎที่ว่าด้วยลักษณะเนื้อหาของความนำเสนอสำหรับวัจนกรรมนั้นๆว่าต้องมีลักษณะเฉพาะเช่นไร

4) เป็นเกณฑ์ที่ว่าด้วยปัจจัยพื้นฐานของความนำเสนอที่มีการแสดงเจตนา (Preparatory conditions) เกณฑ์นี้มีลักษณะคล้ายกับเกณฑ์ของเจิร์ล

5) เกณฑ์นี้มีลักษณะคล้ายกับเกณฑ์แห่งความจริงใจ (Sincerity conditions) ของเจิร์ล

6) เกณฑ์ที่ว่าด้วยน้ำหนักของถ้อยคำ (Degree of strength) ที่ผู้พูดมุ่งหวังให้เป็นผลต่อการสัมฤทธิ์ผลในการกล่าววัจนกรรมนั้นๆ

แนวคิดของแวนเดอร์เวคิน (Vanderveken, 1990) นี้มีจุดเด่นอยู่ที่การจำแนกคำกริยาที่บ่งได้ถึงรายละเอียดของความตั้งใจ (illocutionary force) ในภาษาอังกฤษเรียกว่า "performative verbs" ออกเป็น 5 กลุ่มคือ

- 1) กริยาแสดงการบอกความ (assertives)
- 2) กริยาแสดงการสัญญา (commissives)

- 3) กริยาแสดงการสั่ง (directives)
- 4) กริยาแสดงการประกาศ (declaratives)
- 5) กริยาแสดงความรู้สึก (expressives)

อย่างไรก็ดี กริยาแสดงการถามก็มีความต่างจากกลุ่ม "Directive" ในประเด็นของความตั้งใจเกี่ยวกับวจนผล (perlocutionary intention) กล่าวคือคำถามผู้พูดมีความตั้งใจที่จะให้เกิดการโต้ตอบที่เป็นในเรื่องของภาษาคือการตอบซึ่งเป็นการกล่าวด้วยคำ ต่างกับการสั่งตรงที่ผู้พูดมีความตั้งใจที่จะให้เกิดการโต้ตอบที่เป็นในเรื่องของการกระทำโดยไม่ต้องกล่าวด้วยคำก็ได้

จะเห็นว่าแวนเดอเวอ์เคินแสดงความสนใจความสัมพันธ์ระหว่างวจนกรรมกับรูปภาษาสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้สนใจศึกษาเฉพาะเจาะจงไปยังรูปประโยคคำถามว่ามีบทบาทอย่างไร กล่าวคือมีวจนกรรมอย่างไรในมาตุภาษานั้นเอง

ในภาษาไทยมีผู้ศึกษา "performative verbs" โดยเรียกว่าคำกริยาแสดงการกล่าวด้วย (สุพัตราพันธ์โสทธิ, 2534) ซึ่งสุพัตราได้ทำการรวบรวมได้จากพจนานุกรมทั้งสิ้น 360 คำ ในประเด็นนี้ตรงกับสิ่งที่เรียกในปัจจุบันว่า "Linguistic action verbs" ซึ่งหมายถึงคำกริยาที่ใช้อธิบายการแสดงออกทางภาษาศาสตร์ที่บ่งถึงเจตนาของหน่วยความหนึ่งในการพูดนั้น สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้เรียกว่า "การกระทำด้วยการกล่าวด้วย" (Venchueren, 1985)

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้มีแนวทางการวิเคราะห์โดยอาศัยคำกริยาแสดงการกล่าวด้วย และได้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวทางของแวนเดอเวอ์เคินโดยมีพื้นฐานความเชื่อตามทฤษฎีของเซิร์ลด์ิงที่กล่าวมาข้างต้น แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของเกณฑ์ที่ว่าด้วยความตั้งใจเกี่ยวกับวจนผล (perlocutionary intention) ได้แก่ความคาดหวังของผู้พูดถึงผลที่จะได้รับจากการกล่าวด้วยนี้

2.4. ประโยคคำถามกับวจนกรรมคำถามและบทบาทต่าง ๆ

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้มีมีโมทัศน์สำคัญที่ควรพิจารณา 2 โมทัศน์คือ ประโยคคำถาม (interrogative) และคำถาม (question) โมทัศน์ดังกล่าวย่อมมีความแตกต่างกัน แต่ความแตกต่างนั้นจะมีรายละเอียดอย่างไร และทั้งสองโมทัศน์มีความสัมพันธ์กันประการใดนั้นจะนำมากล่าวถึงต่อไปนี้

คำจำกัดความเกี่ยวกับประโยค

แต่ละทฤษฎีไวยากรณ์ต่างให้คำจำกัดความเกี่ยวกับประโยคที่แตกต่างกันออกไป อาทิแนวไวยากรณ์ดั้งเดิมเพียงแต่กล่าวว่า เป็นหน่วยความคิดที่สมบูรณ์ (a complete thought)

(Crystal, 1991) ซึ่งทำให้เกิดคำถามถึงเรื่องโครงสร้างภายในว่าเป็นอย่างไร แต่ที่เข้าใจกันโดยพื้นฐานนั้น ประโยคเป็นที่รู้จักกันในฐานะเป็นหน่วยทางภาษาศาสตร์ที่มีขนาดใหญ่กว่าอนุพยางค์ และจะต้องมีความสัมพันธ์ภายในแบบแนวเรียง (syntagmatic relationship)

อย่างไรก็ดีคำจำกัดความดังกล่าวเป็นแนวคิดที่มองว่า ประโยคเป็นเพียงหน่วยทางทฤษฎีที่มีจัดระบบโครงสร้างภายในด้วยไวยากรณ์ ประโยคจึงมีความต่างจากถ้อยคำ (Utterance) ในประเด็นที่ประโยคมิได้หมายถึงหน่วยทางกายภาพ แต่ถ้อยคำคือหน่วยทางกายภาพที่มีนัยถึงกระบวนการการผลิตเสียงกลุ่มนั้นออกมา (Crystal, 1991)

ในการสื่อสารด้วยคำพูดแท้จริงแล้ว ประโยคที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารแม้ไม่มีความสมบูรณ์ด้วยโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ผู้รับสารก็สามารถตีความคำพูดนั้นได้ ประโยคในคำพูด (Text sentence) ประกอบไปด้วยถ้อยคำความคิดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมีเอกนัย (Unified whole) ผู้รับสารสามารถแจ่งส่วนประโยคได้จากความหมาย และสามารถรู้ความสัมพันธ์ของความคิดได้จากบริบทอาทิสถานการณ์หรือถ้อยคำในประโยคนั้นๆเอง (Lyons, 1977 ; สุตาพร, 2537)

ประโยคในคำพูดจึงมีความแตกต่างจากประโยคทางไวยากรณ์ (System sentence) ตรงที่ประโยคทางไวยากรณ์มีความเป็นนามธรรมซึ่งนักทฤษฎีกำหนดรูปแบบไว้ด้วยกฎเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ หรือทั้งทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ ประโยคทางไวยากรณ์เป็นรูปภาษาที่ประกอบไปด้วยหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่จำแนกเป็นชนิดต่างๆ (form class or word class) และมีการลำดับที่สัมพันธ์กับหน่วยอื่นๆในประโยค (Lyons, 1977 ; สุตาพร, 2537)

เมื่อกล่าวเปรียบเทียบ ความนำเสนอ (proposition) กับประโยคทางไวยากรณ์โดยพิจารณาเชิงความหมายแล้วมีความแตกต่างกันตรงที่ประโยคทางไวยากรณ์อาจเป็นจริงเมื่อกล่าวในโอกาสหนึ่งและเป็นเท็จเมื่อกล่าวในอีกโอกาสหนึ่งก็เป็นได้ จากประเด็นนี้ไลออนส์ (Lyons, 1981) ได้ยกตัวอย่างที่น่าสนใจไว้คือ

Napoleon was defeated at Waterloo in 1815.

ถ้าค่านามว่า "Napoleon" ในประโยคนี้หมายถึงชื่อของสุนัข ค่าความจริงของประโยคนี้เป็นเท็จไปในทันที

กล่าวได้ว่าประโยคในข้อมูลมาตุภาษาคือประโยคในคำพูดซึ่งสามารถวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และองค์ประกอบทางความหมายได้โดยอาศัยบริบท

ประโยคคำถาม

ในไวยากรณ์ภาษาต่างๆ มีการแบ่งประเภทประโยคที่มีมาลาต่างกันและมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์แสดงให้เห็นความแตกต่างไว้หลายชนิด ในภาษาอังกฤษมีการแบ่งประเภทของประโยคที่แสดง

มาลาต่างกัน 4 ประเภท (Lyons, 1981) คือ ประโยคบอกเล่า (Declarative Sentences) มีมาลาคือ การบอก (statement) ประโยคคำถาม (Interrogative Sentences) มีมาลาคือคำถาม (question) ประโยคคำสั่ง (Imperative Sentences) มีมาลาคือคำสั่ง (command) Exclamative Sentences มีมาลาคืออาการอุทาน (exclamation) และเมื่อพิจารณาคุณสมบัติทางด้านเจตนาของประโยค (the illocutionary aspect of sentence meaning) (Vanderveken, 1990) ประโยคพื้นฐานในภาษาอังกฤษ นอกเหนือจาก 4 ชนิดที่กล่าวมาแล้วมีอีก 3 ชนิดต่อไปนี้เป็น ประโยคเงื่อนไข (Conditional sentences) เป็นการกล่าวเงื่อนไขที่จะมีผลต่อค่าความเป็นจริงเท็จของความนำเสนอ ประโยคแสดงความปรารถนา (Optative sentences) เป็นการแสดงความปรารถนาของผู้พูด ประโยคแสดงความตั้งใจ (Subjunctive sentences) เป็นการแสดงความตั้งใจของผู้พูด

ประโยคคำถามก็คือประโยคชนิดหนึ่งซึ่งเป็นการจำแนกด้วยคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของ ประโยคซึ่งแสดงคำถาม

โครงสร้างของ ประโยคคำถาม ในภาษาต่างๆมีการแสดงออกทางรูปภาษาดังนี้ (Lyons, 1981)

- 1) การเรียงลำดับคำ เช่น การสลับที่ประธานกับกริยาในภาษาอังกฤษ Do you want to go now ?
- 2) คำลงท้ายแสดงคำถาม เช่น จะไปกันหรือยัง
- 3) การเติมวิภัติปัจจัยในคำกริยา เช่น ikimasuka จะไปไหม (มาจากรากศัพท์ในภาษาญี่ปุ่น ว่า ikimasu แปลว่า ไป)
- 4) ทำนองเสียง เช่น ประโยคที่ว่า เธอจะไปแล้ว เมื่อกล่าวด้วยทำนองเสียงขึ้นจะหมายความว่า เธอจะไปแล้วหรือ

สำหรับประโยคคำถามในภาษาไทยมีการแสดงออกทางรูปภาษา 3 แบบเท่านั้นคือการเติมคำลงท้ายแสดงคำถาม การใช้คำแสดงคำถามและการใช้ทำนองเสียงขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาประโยคคำถามในภาษาไทยมีหลายแนวด้วยกัน สำหรับแนวดั้งเดิมของไวยากรณ์ไทย (Traditional school) (อุปกิตศิลปสาร, พระยา , 2461) เรียกคำลงท้ายแสดงคำถามและคำแสดงคำถามว่า ปฤจฉา สรรพนามและปฤจฉาวิเศษณ์ สำหรับปฤจฉาสรรพนามใช้แทนนามได้แก่ ใคร อะไร ไหน โดยมีข้อสังเกตว่า อะไร มักออกเสียงเป็น ไไร เมื่อปรากฏในภาษาพูด ส่วนปฤจฉาวิเศษณ์ใช้แทนส่วนที่บอกการกระทำหรือเหตุการณ์ได้แก่ ไต อะไร ไหน ไย ทำไม ก็คน ออย่าไร เหตุไร ฉันโต อันโต

แนวไวยากรณ์โครงสร้าง เป็นการศึกษาประโยคคำถามโดยตำแหน่งการปรากฏของส่วนแสดงคำถาม แนวไวยากรณ์โครงสร้าง (Noss, 1964) ได้กล่าวถึงประโยคคำถามไว้กว้างกว่าแนวดั้งเดิม กล่าวคือไม่ได้ดูแต่เพียงสิ่งที่แสดงออกด้วยรูปเขียนหรือภาษาเขียน แต่ยังคงกล่าวถึงรูปแปรที่พบในการสนทนาด้วย ส่วนที่แสดงคำถามคือหน่วยที่ปรากฏได้ทั้งระดับหน่วยคำที่มีขนาดเล็กกว่าพยางค์ (Sub-

syllable Morpheme) ระดับหน่วยศัพท์อิสระ(Free lexeme) หน่วยศัพท์ไม่อิสระ (Bound lexeme) คือ คำลงท้าย (Sentence particle)

หน่วยคำที่มีขนาดเล็กกว่าพยางค์ (Sub-syllable Morpheme) รูปที่หนึ่ง /ǎj/ เมื่อปรากฏในคำใดคำนั้นจะมีความหมายในเชิงจำกัดความสามารถ (which of limited possibilities) เช่นในคำชี้เฉพาะ ไหน /nǎj/ มีรูปแปรซึ่งใช้เป็นคำถามสถานที่ และรูปแปร ไหง่ /ŋǎj/ ใช้ถามในกรณีที่ต้องการทราบว่า "อะไรคือสิ่งที่คุณหมายถึง" และรูปแปร ไหม /mǎj/ หมายถึงคำถามที่ต้องการคำตอบใช่หรือไม่ รูปที่สอง /aj/ เมื่อปรากฏในคำใดคำนั้นจะมีความหมายในเชิงไม่จำกัดความสามารถ (which of unlimited possibilities) เช่น /raj/ มีรูปแปรคือ อะไร เท่าไร เมื่อไร ที่ไร ใคร เป็นต้น /daj/ ปรากฏในคำผู้ใด เมื่อใด เท่าใด และ/aj/ ปรากฏในคำ ทำไม ยังไง

ระดับหน่วยศัพท์อิสระ(Free lexeme) คำแสดงคำถามจัดอยู่ในหน่วยศัพท์อิสระที่เป็นส่วนเติมเต็ม(complimentatives) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับที่กล่าวในไวยากรณ์ดั้งเดิม

หน่วยศัพท์ไม่อิสระ (Bound lexeme) คำลงท้าย (Sentence particle) บางส่วนมีความคล้ายคลึงกับที่กล่าวในไวยากรณ์ดั้งเดิม หากแต่เพิ่มเติมในเรื่องรูปแปรโดยใช้การอธิบายด้วยตำแหน่งการเกิดเป็นหลัก

ส่วนแสดงการถามเหล่านี้สามารถจำแนกประเภทได้ตามตำแหน่งที่ปรากฏในประโยค (วิจิตร ภาณุพงศ์ ,2520) ดังนี้

1.คำแสดงคำถามที่ปรากฏท้ายประโยค บางครั้งอาจมีวลีตามหลัง เป็นคำชนิดที่อยู่ลำพังไม่ได้ คำเหล่านี้คือ หรือ หรือเปล่า ใช่ไหม

2.คำแสดงคำถามที่ปรากฏในตำแหน่งของคำนามได้แก่ อะไร ที่ไหน อย่างไร

3.คำแสดงคำถามที่ปรากฏในตำแหน่งคำบอกจำนวนได้แก่ ก็ เท่าไร

เมื่อพิจารณาประโยคคำถามด้วยเกณฑ์ทางความหมาย ประโยคคำถามสามารถจำแนกได้ 3 ชนิด (นววรรณ พันธุเมธา ,2527) คือ ประโยคถามเพื่อความ ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ประโยคถามให้เลือกเอา

ในประเด็นเกี่ยวกับคำลงท้ายแสดงการถาม อมรา ภมรบุตร (Bhamoraput, 1972) ได้ศึกษาความหมายและการใช้คำเหล่านี้ สรุปได้ว่าลักษณะที่บ่งความต่างของคำประเภทนี้กับคำประเภทอื่นคือ คำลงท้ายแสดงการถามจัดได้ว่าเป็นคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่ใช้เพื่อเปลี่ยนประโยคบอกเล่าให้เป็นประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ มีคำว่า ไหม หรือ ใช่ไหม หรือเปล่า หรือยัง นะ น้า กระมัง เล่า คำลงท้ายแสดงการถามที่น่าสนใจคือกลุ่ม นานะนะ /naa/ /nǎ/ /nǎi/ ให้เป็นคำถามอ่อนๆ เชิงถามความเห็นชอบหรือเรียกร้องการยืนยัน ในกรณีนี้มักนำหน้าด้วย "มัง" แต่สำหรับอมรกลับแบ่งรูปแปรดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน ด้วยเหตุที่ว่าเสียงสระสั้นยาวต่างกัน อีกทั้งยังมีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน กล่าวคือ /nǎi/ เป็นการแสดงคำถามอย่างอ่อนๆบางครั้งแฝงนัยของการเชื้อเชิญและแนะนำ และ/ก้อ/ เป็น

การแสดงการเร่งร้อนหรือรีบเร็ว น่าจะเป็นการสั่งมากกว่าถาม และมีตำแหน่งทางวากยสัมพันธ์อย่างคำลงท้ายแสดงการถาม นอกจากนี้ยังมีคำลงท้ายที่น่าสนใจคือ ละ เล่า /la / /lǎw/ เป็นคำลงท้ายหลังคำลงท้ายแสดงการถาม (Post Question Particles)

ในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างประโยคคำถามกับวัจนกรรมการถามนั้น มีงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในภาษาไทยหลายเรื่องโดยศึกษาในเชิงความหมายและใช้เกณฑ์ทางความหมายมาจำแนกประโยคคำถาม การศึกษาเหล่านี้แสดงพัฒนาการของการศึกษาประโยคคำถามภาษาไทยในเชิงความหมายที่ชัดเจนขึ้น ขอกล่าวถึงดังนี้

ปราณี กุลละวณิช (2521) จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (2525) และเฉลียว เอกนิยม(2529) ได้ทำการศึกษาเฉพาะเจาะจงลงไปยังประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ ทำให้พบว่าประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธบางชนิดจัดเป็นคำถามแท้ และ สุตาพร ลักษณีนาวิน (2532) ศึกษาทั้งประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ และแบบให้ตอบเนื้อความ

จากการศึกษาของปราณี (2521) ได้ให้ข้อเสนอไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของคำถามแท้คำถามทดสอบ การจำแนกชนิดย่อยของคำถามแบบตอบรับปฏิเสธออกเป็นคำถามแท้และคำถามไม่แท้ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับคำถามทดสอบดังนี้

1) คำถามแท้ ผู้พูดไม่มีข้อเท็จจริงและต้องการคำตอบมีรูป "ไหม" โดยทำงานของเฉลียวแบ่งคำถามที่มีลักษณะใกล้เคียงกันนี้เป็น 2 ชนิดคือชนิดแรกความนำเสนอเป็นข้อมูลใหม่และไม่มีความจริงดั้งเดิม กับชนิดที่ความนำเสนอเป็นข้อมูลเก่าแต่ไม่มีความจริงดั้งเดิมจัดได้ว่าไม่มีข้อเท็จจริง ทั้งสองปรากฏรูป "ไหม" "หรือเปล่า" "หรือ" "หรือไม่" "หรือยัง"

2) คำถามไม่แท้ ผู้พูดมีข้อเท็จจริงและต้องการถามเพื่อย้ำความเชื่อพื้นฐานของผู้พูดว่าเป็นจริงพบรูป "ใช่ไหม" ด้วยเกณฑ์เดียวกันนี้เฉลียวกล่าวว่ามีรูปคำถามอีกมากมายคือ "ไหม" "ไม่ใช่หรือ" "หรือไม่" "หรือ" "ใช่หรือไม่" "งั้นหรือ" และในกรณีกล่าวเพื่อย้ำความเชื่อพื้นฐานของผู้พูดว่าเป็นเท็จใช้รูป "หรือ" "หรือไง" และในกรณีกล่าวเพื่อเปิดโอกาสให้เลือกตอบโดยไม่แสดงความเชื่อพื้นฐานใช้รูป "หรือเปล่า"

นอกจากนี้งานวิจัยของปราณีได้กล่าวถึงการแบ่งคำถามออกเป็น 3 ชนิดใหญ่ๆไว้ว่าประโยคคำถามแต่ละชนิด ผู้ถามจะมีความต้องการคำตอบต่างกันออกไป ประโยคคำถามที่ต้องการคำตอบแบบรับหรือปฏิเสธเรียกว่าประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ ประโยคคำถามแบบต้องการให้ตอบเนื้อความเรียกว่าประโยคคำถามแบบตอบให้เนื้อความ และประโยคคำถามที่ต้องการให้เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งเรียกประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ

จิตราภรณ์ (2525) และเฉลียว (2529) ได้นำเกณฑ์ทางความหมายมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกรูปคำถามนั้น คือ ความนำเสนอเป็นความเก่าหรือความใหม่ (given and new information) การแสดงความเชื่อดั้งเดิมของผู้พูด (presupposed belief) การแสดงข้อสมมุติในการรู้ข้อเท็จจริงของผู้พูด

(presupposition of asserted facts) และ ความคาดหวังในคำตอบ สรุปได้ว่าในภาษาไทยสามารถแบ่งรูปคำถามด้วยเกณฑ์ทางความหมายดังกล่าวได้เป็นสองกลุ่มใหญ่คือคำถามแท้ คำถามไม่แท้ สำหรับคำถามแท้ผู้พูดไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ถาม แตกต่างจากคำถามไม่แท้ ซึ่งผู้พูดมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ถามอยู่บ้าง

จิตราภรณ์ (2525) และเฉลียว (2529) พบว่าสามารถแบ่งคำถามออกได้เป็นสองชนิดคือคำถามแท้และคำถามทดสอบ คำถามแท้ คือ ประโยคคำถามที่ผู้พูดไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ถามหรือผู้พูดมีข้อมูลน้อยจึงไม่แสดงออก พบคำสงท้าย "ใช่ไหม" "ใช่หรือเปล่า" "หรือยัง" ส่วน "ไหม" มีการแสดงความปรารถนาและคาดหวังคำตอบจากผู้ฟังเท่านั้นผู้พูดมิได้มีข้อมูล สำหรับคำถามทดสอบ คือประโยคคำถามที่ผู้พูดมีข้อมูลมากพอและมีการแสดงออกเมื่อกล่าวประโยคคำถาม พบคำสงท้าย "ใช่ไหม" "ไม่ใช่หรือ" "หรือ" นอกจากนี้ยังมีประโยคคำถามที่แสดงความแน่ใจในคำตอบที่คาดหวังในส่วนนี้พบ "ไม่ใช่หรือ" "ใช่ไหม" ส่วน "หรือยัง" มีลักษณะเด่นชัดคือต้องการคำตอบเกี่ยวกับเวลา อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการแสดงความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ถาม พบว่า "ใช่ไหม" มีความเชื่อดั้งเดิมตรงกับข้อมูลที่ได้รับใหม่ ส่วน "ไม่ใช่หรือ" "หรือ" มีความเชื่อดั้งเดิมไม่ตรงกับข้อมูลที่ได้รับใหม่

ประโยคคำถามที่แสดงด้วย "หรือ" "หรือไม่" ซึ่งเฉลียว (2529) กล่าวว่ามีความน่าเสนอเป็นข้อมูลใหม่คือผู้พูดไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ถามและไม่มีการแสดงความเชื่อดั้งเดิม ผู้วิจัยเห็นว่าสามารถพิจารณาด้วยเกณฑ์การมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ถามของจิตราภรณ์ (2525) ทำให้จัดอยู่ในประเภทคำถามแท้ได้เช่นเดียวกับ "ไหม" "หรือเปล่า" "หรือยัง" ในขณะที่เดียวกัน "หรือ" ก็มีลักษณะเป็นคำถามทดสอบได้ กล่าวคือตามทัศนะของเฉลียวก็มีลักษณะที่มีความน่าเสนอเป็นข้อมูลเก่าได้แต่ผู้พูดก็สามารถแสดงออกซึ่งทัศนคติหรือความเชื่อดั้งเดิมหรือไม่ก็ได้ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยพบว่าจากข้อมูลในมาตุภาษา "หรือ" มีลักษณะสอดคล้องกับคำกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่าสามารถเป็นได้ทั้งคำถามแท้และคำถามทดสอบเช่นกัน

มโนทัศน์เรื่องคำถามไม่แท้ที่กล่าวมาข้างต้นมีลักษณะต่างไปจากคำถามทดสอบของสุดาพร (2532) เล็กน้อย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สุดาพร ลักษณะนิยามวิน (2532) แบ่งคำถามเป็นสองชนิดคือคำถามแท้ (Real Question) และคำถามทดสอบ (Exam Question) ดังนี้

(1) คำถามแท้ คือคำถามที่ผู้พูดไม่รู้ข้อมูลที่จะสามารถเติมเต็มให้ความน่าเสนอนั้นสมบูรณ์ได้ จึงแสดงความต้องการข้อมูลดังกล่าวจากผู้ฟังด้วยวิธีการขอร้องให้ผู้ฟังให้ข้อมูล ด้วยคำถามคำถามประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความมีลักษณะเป็นคำถามแท้ทั้งหมด กล่าวคือ ข้อมูลที่ผู้ถามต้องการให้ผู้ตอบเติมเต็มในความน่าเสนอเพื่อให้ความน่าเสนอสมบูรณ์ได้นั้นจะแทนด้วยคำแสดงคำถามที่ปรากฏในประโยคคำถามนั้นๆ เช่น แม่จะไปไหน คำว่า "ไหน" ในที่นี้แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้พูดต้องการคือสถานที่

(2) คำถามทดสอบ คือคำถามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังแสดงการตอบรับหรือปฏิเสธค่าความจริงเท็จของความนำเสนอนั้น เป็นประโยคคำถามนั้น การถามเกิดจากการที่ผู้พูดไม่รู้จักจริงหรือเพียงต้องการแสดงความไม่รู้ในค่าความจริงเท็จของความนำเสนอนั้นก็เป็นได้ ประโยคคำถามที่มีคุณสมบัตินี้คือประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทำให้เมื่อหันมาพิจารณาในประเด็นความต่างระหว่างประโยคคำถามและคำถามพบว่าประโยคคำถาม (interrogative) คือคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของประโยคซึ่งปรากฏได้ต่างกันในแต่ละภาษา สำหรับภาษาไทยแสดงด้วยคำแสดงคำถามหรือแสดงด้วยคำลงท้าย (interrogative words or particles) ประโยคคำถามแตกต่างจากคำถาม (question) ตรงที่ คำถามคือคุณสมบัติทางการสื่อสารของถ้อยคำ (utterance) มีความคล้ายคลึงกันในแต่ละภาษาโดยมากพิจารณาในฐานะของวัจนกรรม อย่างไรก็ตามก็ถ้อยคำที่เป็นคำถามจะต้องทำหน้าที่อย่างเดียวคือการเรียกร้องแสดงความต้องการข้อมูลที่ขาดหายไป (Santaputra, 1984)

การถามและบทบาทอื่น ๆ ของประโยคคำถาม

วัจนกรรมการถามตามแนวคิดของเซิร์ล (Searle, 1969) คือวัจนกรรมที่มีลักษณะของความนำเสนอสสมบูรณ์หรือไม่ก็ได้ และมีปัจจัยพื้นฐานที่ว่าผู้พูดต้องไม่รู้คำตอบ กล่าวคือไม่รู้ว่าคุณนำเสนอสสมบูรณ์ได้ด้วยข้อมูลใดหรือไม่แน่ใจในค่าความจริงเท็จของความนำเสนอส ผู้พูดต้องมีความจริงใจในและแสดงความพยายามที่จะแสวงหาข้อมูลดังกล่าว อย่างไรก็ตามคำถามอาจถามเพียงเพื่อทดสอบว่าผู้ฟังรู้หรือไม่เท่านั้นก็เป็นได้ ในทัศนะของเซิร์ลแล้ววัจนกรรมการถามมีเกณฑ์บังคับที่ทำให้เกิดการแบ่งคำถามออกเป็น 2 แบบ การที่ผู้พูดถามเกิดจากการที่ผู้พูดไม่ทราบคำตอบหรือไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนทราบนั้นจริงเท็จเพียงใด ประกอบกับไม่แน่ใจว่าถ้าไม่ถามผู้ฟังจะให้ข้อมูลนั้นแก่ตนหรือไม่จึงถาม กรณีนี้เซิร์ลเรียกว่าเป็นคำถามแท้ (real question) แต่อีกนัยก็อาจถามเพียงเพื่อตรวจสอบว่าผู้ฟังทราบข้อมูลนั้นหรือไม่ เรียกคำถามทดสอบ (exam question)

ในส่วนของประโยคคำถามที่ใช้เพื่อถามนั้นเราสามารถศึกษาได้จากบทบาทของการถามในงานของเซิร์ล (Searle, 1969) กล่าวถึงการถามคำถามไว้ว่าเป็นการขอร้องอย่างหนึ่ง สำหรับคำถามแท้เป็นการขอร้องให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ และคำถามทดสอบเป็นการขอร้องให้ผู้ฟังแสดงความรู้เกี่ยวกับค่าความจริงเท็จของข้อมูลออกมา ในประเด็นนี้แลงก์ (Lang, 1978.) ให้ความเห็นสนับสนุนว่าการที่ผู้พูดไม่รู้คำตอบจึงมีความสอดคล้องกับเกณฑ์แห่งความจริงใจคือผู้พูดปรารถนาให้ผู้ฟังทำในสิ่งที่ตนต้องการ นั่นคือการให้คำตอบนั่นเอง

สำหรับภาษาไทยไม่ได้มีงานวิจัยที่ทำเฉพาะเพื่อคำตอบนี้ หากแต่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะไว้คือ จิตราภรณ์ (2525) กล่าวไว้ว่าประโยคคำถามที่ใช้ถามนอกจากกล่าวเพื่อแสวงหาข้อมูลแล้วยังมีการ

แสดงออกซึ่งทัศนคติของผู้พูดอีกด้วย อาทิแสดงความเป็นกลาง ดูหมิ่น เช่น "หรือเปล่า" ลักษณะเชิงขรอนเช่น "โหม" หรือคาดคั้น เช่น "ไม่ใช่หรือ" ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเหตุให้ประโยคคำถามบางชนิดมีการใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ตามมา โดยเฉพาะที่พบในมาตุภาษาพบประโยคคำถามที่ใช้เพื่อการคุกคามเชิงดูถูก ทักทาย เกริ่น บอกร หรือแม้แต่แสดงความเห็นแนะนำอย่างถนอมน้ำใจสอดคล้องกับที่จิตราภรณ์กล่าวไว้อีกด้วยเช่น แม่กล่าวว่า "ตื่นแล้วหรือ" ทั้งที่เห็นแน่ชัดว่าทารกตื่นแล้วเพื่อเป็นการทักทายนั่นเอง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านอกจากจะใช้เพื่อถามแล้ว ประโยคคำถามยังมีบทบาทอื่น ๆ ได้อีกมากมายด้วยวัตถุประสงค์อื่น อาทิประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธมีลักษณะแสดงการบอก (assertion) กล่าวคือการกล่าวประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธเป็นการนำเสนอความ โดยการถามเป็นการแสดงให้ผู้ฟังเห็นว่าผู้พูดมีข้อมูลอยู่ดังกล่าวและต้องการคำตอบที่เป็นการรับหรือปฏิเสธค่าความจริงของความนำเสนอ (Lyons, 1977) นอกจากนี้ยังพบประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความหรือชนิดอื่น ๆ ก็ใช้เพื่อการบอกได้เช่นกัน (rhetorical question) (Schmidt, 1977 quoted in Sirinee, 1984)

นอกจากนี้ประโยคคำถามก็มีลักษณะให้เกิดการกระทำ (Mand) อีกด้วย ในประเด็นที่ผู้พูดกล่าวคำพูดเพื่อเป็นเหตุให้เกิดการกระทำบางสิ่ง ตรงกับการถามตรงที่ การถามผู้พูดแสดงความคาดหวังที่จะได้รับคำตอบจากผู้ฟังโดยมีความเชื่อมั่นว่าผู้ฟังเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบได้

ในประเด็นของการกล่าวด้วยให้เกิดการกระทำ (Mand) นี้เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากการศึกษาประโยคคำถามชนิดตรวจสอบ (Checking tag) พบว่ามักใช้ในการถามความสมัครใจหรือความสามารถ เป็นการให้โอกาสผู้ฟังในการทำตามหรือไม่ก็ได้ มีลักษณะคล้ายการขอร้องซึ่งเป็นวัจนกรรมหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้ลักษณะการกล่าวด้วยให้เกิดการกระทำ (Mand) ในข้อมูลมาตุภาษาไทยพบประโยคคำถามที่มีลักษณะคล้ายกันนี้ เช่น "แกแล้วเนอะ ไม่จับปุด่าแล้วเนอะ" อาจกล่าวได้ว่าการถามในที่นี้คือการถามแบบชักชวนให้ตอบ

ในทัศนะของผู้วิจัยประโยคคำถามอาจมีจุดมุ่งหมายอื่นมิใช่เพื่อถามก็เป็นได้ เช่นเราจะเห็นอยู่ในการสนทนาในชีวิตประจำวันที่มีการถามเกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อผู้ฟังเงียบไปเป็นการถามเพื่อเชื่อมต่อการสนทนา (conversational tie) จัดเป็นหน้าที่ในระดับปริจเฉทของการถาม นอกจากนี้เราอาจพบการถามที่ไม่มีผู้ฟังกล่าวคือผู้พูดรำพึงกับตนเอง หรือมีผู้ฟังที่ไม่ตระหนักว่าถูกถามเลยหรือมีผู้ฟังที่ไม่มีข้อมูลตามที่ผู้ถามต้องการแต่เป็นการถามเพื่อให้เกิดการกระทำอย่างอื่นก็เป็นได้ ดังเช่นที่ปรากฏในบทสนทนาที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความสามารถทางการสื่อสารไม่เท่ากันเช่นมาตุภาษา การถามจะเกิดขึ้นเพื่อรำพึงสัมพันธ์ หรือกระตุ้นให้การสนทนาอย่างต่อเนื่องต่อไปได้ เช่น เมื่อผู้พูดสังเกตเห็นว่าผู้ฟังแสดงอาการเบื่อหน่าย ไม่เข้าใจ หรือหลีกเลี่ยงการสนทนาซึ่งเป็นเหตุให้ไม่สามารถดำเนินการสนทนาต่อไปได้ ผู้พูดอาจระดับประคองให้การสนทนาดำเนินต่อไปโดยถามคำถามว่า "ว่าไง" หรือ "ว่าไง...หา" เป็นต้น

อย่างไรก็ตามงานวิจัยเกี่ยวกับประโยคคำถามในภาษาไทยที่ผ่านมาโดยมากศึกษาในแง่ขององค์ประกอบทางความหมาย หากแต่เป็นการศึกษาประโยคคำถามที่ใช้เพื่อการถามเสียเป็นส่วนใหญ่ ในประเด็นนี้จึงยังต้องมีการศึกษาประโยคคำถามที่มีการใช้ในลักษณะอื่นๆอีกมาก

2.5. พัฒนาการของทารก

พัฒนาการคือการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมด้านต่างๆของคนตลอดชีพทั้งในรูปแบบที่เจริญขึ้นหรือถดถอยลงการกำหนดขั้นของพัฒนาการจะกำหนดจากอายุตามความเจริญวัยตามปฏิทิน(Chronological age) โดยในแต่ละขั้นจะแบ่งโดยมีนัยสำคัญในการจำแนกตามลักษณะเด่นเฉพาะวัย สำหรับการพัฒนาร่างกายของทารกนั้นในทางจิตวิทยาพัฒนาการแบ่งเป็นสองขั้นคือวัยทารกแรกเกิด (Infancy) นับตั้งแต่เกิดจนถึงอายุครบ 2 สัปดาห์มีลักษณะเด่นคือการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมนอกครรภ์มารดา และการฝึกใช้ประสาทสัมผัส และวัยทารกตอนปลาย (Babyhood) นับตั้งแต่อายุ 2 สัปดาห์จนถึงอายุ 2-3 ปี ลักษณะเด่นคือการพัฒนาทางร่างกายและพัฒนาภาษาพูด (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2530)

จากการข้อมูลวิจัยในครั้งนี้นำมาแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 ช่วงอายุ คือแรกเกิด 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน ในการวิเคราะห์ลักษณะร่วมของทารกในแต่ละช่วงอายุพบว่า พัฒนาการของทารกมีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ 6 เดือน ทำให้แบ่งขั้นของพัฒนาการได้เป็นสองช่วงใหญ่ๆคือ ช่วงแรกเกิดถึงก่อน 6 เดือน และช่วงหลัง 6 เดือน ถึง 12 เดือนอีกช่วงหนึ่ง สำหรับช่วงแรกเกิดถึง 3 เดือนนั้นเป็นช่วงที่ทารกมีลักษณะร่วมกันและคล้ายคลึงกันมากที่สุด พัฒนาการ 5 ประการใหญ่ๆที่คาบเกี่ยวในช่วงอายุนี้คือ ด้านร่างกาย ด้านประสาทสัมผัส ด้านอารมณ์และสังคม ด้านการกิน และด้านการแสดงพฤติกรรม ในด้านพัฒนาการของร่างกายทารกมีขนาดของร่างกายที่ยังไม่ได้สัดส่วน ศีรษะใหญ่ทำให้ทารกยังทรงตัวในแนวตั้งไม่ได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2530) อีกทั้งประสาทสัมผัสในด้านต่างๆยังพัฒนาไม่ดีเท่าที่ควร ทารกก่อน 6 เดือนแม้จะมีพัฒนาการด้านต่างๆมากขึ้นแต่ก็ยังไม่เด่นชัด ในด้านการมองเห็นทารกในช่วงแรกเกิดถึง 3 เดือนมักจะกระตือรือร้นที่จะมองไปรอบๆ แต่ความสามารถในการแยกแยะวัตถุมีเพียงสามารถแยกโครงร่างรอบนอกของวัตถุที่ติดกับฉากหลังได้เท่านั้น จะสังเกตได้ว่าทารกจะชอบวัตถุสีแดงๆที่โดดเด่นเนื่องจากพวยกสีของสายตาทารกยังไม่อำนวยให้แยกแยะสีอ่อนแก่ได้ดีนักในเดือนแรกๆ แต่ทารกก็จะพัฒนาเรื่องการแยกแยะสีได้จนใกล้เคียงผู้ใหญ่ได้ในเวลาอันสั้น นอกจากนี้ทารกก็ยังไม่สามารถจับการเคลื่อนไหวได้มีประสิทธิภาพมากนัก จนพ้นวัย 3 เดือนจนถึงก่อน 6 เดือนจึงสามารถแยกแยะการเคลื่อนไหวของวัตถุในรูปแบบต่างๆได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้อวัยวะบางอย่างไม่ตรงกับหน้าที่ที่แท้จริง กลับใช้เพื่อประโยชน์หลายทางเช่น ใช้ปากในการรับรู้และสัมผัสสิ่งของมากกว่าสัมผัสโดยตรงที่มือ ปากจะมีความโดดเด่นมากกว่าอวัยวะรับสัมผัสชนิดอื่นถึงกับกล่าวได้

ว่าอวัยวะอื่นเช่น ตา และมือเป็นเพียงเครื่องอำนวยความสะดวกให้ทารกหยิบสิ่งของเข้าปากเท่านั้น (Borstein, 1992)

จะเห็นว่าจุดที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญคือ 6 เดือน กล่าวคือในช่วงตั้งแต่ 6 เดือนเป็นต้นไปถึง 12 เดือนนั้นมีลักษณะที่บ่งว่าทารกมีพัฒนาการด้านต่างๆมากขึ้น กล่าวคือในด้านการเจริญเติบโตของร่างกายนั้น อวัยวะต่างๆเริ่มมีความเป็นสัดส่วนสมบูรณ์ และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากในช่วงนี้ อีกทั้งพัฒนาการทางด้านประสาทสัมผัสจะพัฒนาไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากกล้ามเนื้อตาประสานกันดีขึ้น ดังนั้นทารกจะไม่อยู่นิ่งและชอบสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทางด้านการกินอาหารในช่วงแรกเกิดต้องใช้วิธีดูดกลืน จนกระทั่งทารกเริ่มมีฟันงอกขึ้นในวัยนี้จึงสามารถเคี้ยวได้ ทารกจึงเริ่มหันไปใช้มือสัมผัสสิ่งของแทนที่จะใช้ปากดังแต่ก่อน และเริ่มฝึกขับถ่ายเป็นเวลา (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2530) สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1. ตารางสรุปพัฒนาการของทารกโดยแบ่งพิจารณาเป็น 5 ช่วงอายุ

แรกเกิด	3 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน
แยกแยะพ่อแม่ออกจากบุคคลอื่น ด้วยการจำกลิ่น				
ส่งเสียงครางเบาๆได้ครั้งละไม่เกิน ครึ่งนาที (cooing)				
แสดงอารมณ์ชัดเจนเมื่อรู้สึกกดดัน และยื่นเพื่อเชื้อเชิญให้เกิดปฏิ สัมพันธ์				
ปรารถนาการอุ้มและแสดงความรัก				
ใช้ปากในการสัมผัสสรรพสิ่งและเรียนรู้โลกด้วยปาก				
ขนาดร่างกายยังไม่ได้สัดส่วนยังทรงตัวในแนวตั้งไม่ได้ เป็นช่วงที่มีการปรับ ระบบต่างๆให้เข้ากับสภาพนอกครรภ์มารดา				
การกินทำได้เพียงการดูดกลืนอาหารเหลวๆ				
สามารถแสดงพฤติกรรมที่เป็นสัญชาตญาณได้เท่านั้นเช่น หิว ง่วง				
แยกแยะความแตกต่างของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ไม่ได้ สื่อสารกับสังคม ด้วยวิธีแสดงอารมณ์ เช่น ยิ้ม ร้องไห้				
ค้ำยขาวยังแข็งแรงไม่ถึงจุดเดียวกันไม่ได้ ความสามารถในการมองเห็นทางลึกมีจำกัด มองเห็นได้เพียงโครงร่าง ของวัตถุและแยกแยะภาพของแม่ได้โดยอาศัยโครงร่างของใบหน้าแม่				
	เริ่มอ้อแอ้ เป็นเสียงที่ไม่มีความ หมายในภาษาแม่			
	แยกแยะจับการเคลื่อนไหวได้ทั้ง แบบช้าๆและหมุนเป็นวงกลม			

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แรกเกิด	3 เดือน	6 เดือน	9 เดือน	12 เดือน
	สนใจคนรอบข้างมากขึ้น และแสดงอารมณ์มากขึ้นโดยเฉพาะกับผู้เลี้ยง สนองตอบต่อสังคมมากขึ้น			
	แสดงอารมณ์ออกทางสีหน้าเมื่อรู้สึกกดดัน หรือเมื่อแม่ไม่ได้ตอบสนองสนับสนุน			
		สามารถมองเห็น และรับรู้ ความ สมมาตรของวัตถุได้ดี		
		เริ่มจับทิศทาง การเคลื่อนไหวได้		
		เริ่มแสดงพฤติกรรมโดยมีจุดมุ่งหมาย		
		อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายเจริญเติบโตเป็นสัดส่วนมากขึ้นและรวดเร็ว		
		เริ่มรับประทานอาหารโดยการเคี้ยวได้		
		ใช้ปากในการสัมผัสสำรวจวัตถุรอบตัวน้อยลง ใช้มือมากขึ้น		
		มีทักษะในการตอบสนองต่อสังคมมากขึ้น เป็นมิตร และแยกแยะคนเลี้ยงออกจากบุคคลอื่นได้ชัดเจน		
			แสดงพฤติกรรมเพื่อแก้ปัญหาเข้าใจ การมีตัวตนของวัตถุและเลียนแบบ การเคลื่อนไหวของผู้อื่นได้	
			กล้าถามเนื้อหาข่าวขวาประสานกันดีขึ้นและแยกแยะการเคลื่อนไหวได้ดี สามารถใช้สายตาค้นทิศทาง การเคลื่อนไหวแบบสามมิติได้	
			สามารถใช้เสียงแสดง ความหมายและเปล่งเสียงได้เป็นคำๆ	
			เปล่งเสียงได้เป็นคำๆ โดยมากกล่าวถึงสิ่งของหรือคำกริยาที่พบได้ใกล้ตัว	
			ทารกเคลื่อนที่ไปที่ต่างๆได้ และเรียนรู้โลกด้วยการเคลื่อนที่ค้นหาสิ่งใหม่ๆ	
				ทดลองแสดงพฤติกรรมแบบลองผิด ลองถูกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
				การสื่อสารกับสังคมมีความซับซ้อนขึ้น

อย่างไรก็ดี พัฒนาการในแต่ละช่วงอายุของทารกก็มีลักษณะเด่นแตกต่างกันไป ในรายละเอียด ดังนี้คือ

วัยแรกเกิด เป็นช่วงที่ทารกมีลักษณะต่างๆเด่นชัดกว่าวัยอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ทารกแรกเกิดต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาวะนอกครรภ์มารดา ลักษณะที่เด่นชัดในวัยนี้คือ ด้านขนาดของร่างกาย และประสาทสัมผัส ดังที่กล่าวแล้วว่าแรกเกิดร่างกายของทารกยังไม่ได้สัดส่วน ศีรษะยังตั้งชันไม่ได้ เมื่อจับอุ้มทารกเพียงแต่สามารถงอหัวได้ชั่วคราวและชันคางได้เท่านั้น (Gesell, 1928)

ทางด้านพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาวัยนี้เป็นวัยที่ทารกจะแสดงพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งเร้าโดยอัตโนมัติ ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ (Reflexive) (Piaget, 1959) ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าคำอธิบายนี้น่าจะตรงกับกรกระทำโดยสัญชาตญาณ

ทางด้านปฏิกริยาโต้ตอบเมื่อแม่พูดทารกจะจ้องมองหน้าแม่แต่เวลาร้องไห้ก็ยังหยุดร้อง (Gesell, 1928)

ส่วนทางด้านภาษาเริ่มขึ้นตั้งแต่มีการส่งเสียงร้องครางเบาๆมีลักษณะคล้ายเสียงสระ เสียงนี้มักมีความยาวครั้งละไม่เกินครึ่งนาที่ที่เรียกว่าระยะ "Cooing" นับเป็นการแสดงระยะเริ่มแรกของพัฒนาการทางด้านภาษาแล้ว เนื่องจากการพัฒนาทางอวัยวะในการออกเสียงของทารกยังไม่เหมือนในผู้ใหญ่ ช่องปากและทางเดินหายใจยังไม่สามารถดัดแปลงได้มากนัก ต่อมาเมื่อทางเดินหายใจและช่องปากเจริญเติบโตมาอยู่ในภาวะที่เหมาะสมแล้ว จึงมีการผลิตเสียงที่มีลักษณะคล้ายหน่วยเสียงที่มีในภาษา (Dworetzky, 1987)

ทารกแรกเกิดมีแนวโน้มทางธรรมชาติในการแสดงออกทางสังคม ถึงแม้ว่าการตอบสนองของทารกต่อสิ่งแวดล้อมจะเป็นไปในเชิงรับ (passive) ซึ่งเป็นการเริ่มต้นติดต่อกับสังคมแล้วเป็นต้นว่าทารกมีการร้องไห้เมื่อมีความกดดัน วัยนี้เด็กจะยังไม่สามารถแยกแยะความต่างของบุคคลได้ ได้แต่ไขว่คว้าไปยังคนรอบข้าง ระยะนี้ทารกสามารถส่งเสริมการติดต่อกับคนรอบข้างได้โดยการร้องไห้ อ้อแอ้ และยิ้ม (Damon, 1983) ทารกเรียนรู้ที่จะสงบและหลับยามปกติและแสดงความสนใจอย่างเด่นชัดเมื่อเขาเห็นอะไรที่แปลกใหม่ ทารกในช่วงนี้ปรารถนาการสัมผัสและการอุ้มอย่างมาก (Greenspan, 1985)

3 เดือน พัฒนาการทางร่างกายและพัฒนาการทางด้านเชาว์ปัญญากล่าวได้ว่ายังไม่เด่นชัดนัก โครงสร้างทางร่างกายจะคล้ายกับเมื่อแรกเกิด ทารกมักอยู่ในท่านอนหงาย สามารถยกศีรษะให้อยู่สูงกว่าลำตัวได้ และคว้าโดยใช้แขนรับน้ำหนักตัวได้ ส่วนเชาว์ปัญญาทารกจะแสดงพฤติกรรมง่ายๆและซ้ำซากโดยไร้จุดมุ่งหมาย (Piaget, 1959) สามารถแสดงกริยาโต้ตอบเช่นทำเสียงร้องเวลาชอบใจ พัฒนาการทางด้านภาษาเริ่มส่งเสียงอ้อแอ้ในลักษณะเหลว (พิณทิพย์, 2528) พัฒนาการทางสังคมทารกเริ่มแสดงอารมณ์เพื่อตอบสนองต่อสิ่งที่มากระทบ (Greenspan, 1985) มีทักษะในการตอบสนอง

ทางสังคมมากขึ้นซึ่งแสดงออกโดยการเป็นมิตรและคุ้นเคยกับบุคคลรอบข้างที่ใกล้ชิด เริ่มแยกแยะคน เลี้ยงออกจากบุคคลอื่นได้ชัดเจน (Damon, 1983)

6 เดือน ทางร่างกายมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วโครงสร้างของร่างกายและอวัยวะต่างๆจะมีความเจริญเติบโตมากขึ้นและเติบโตเร็วที่สุดในระยะขวบแรก สามารถนั่งและเคลื่อนไหวไปข้างหน้าได้ สามารถยืนขึ้นได้โดยต้องมีคนพยุง แต่ยังไม่เดินได้ (Gesell, 1928) วิทยาทกรตอนปลายนี้ประสาทสัมผัส จะพัฒนาไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากกล้ามเนื้อตาประสานกันดีขึ้น ดังนั้นทารกจะไม่อยู่นิ่งและชอบสำรวจ สิ่งแวดล้อมรอบตัว ส่วนทางเซาร์ปัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นทารกเริ่มแสดงพฤติกรรมโดยมีจุด มุ่งหมายและสังเกตการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่เกิดจากพฤติกรรมนั้น ดังนั้นทารกจึงเริ่มทดลองทำ พฤติกรรมของตนอย่างซ้ำๆ (Sensory-Motor Stage) ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าอาจมีผลมาจากพัฒนาการทางร่างกายที่ทารกมีการพัฒนาประสาทสัมผัสมาอยู่ในขั้นที่เหมาะสมแล้ว (Piaget, 1959) ทางด้านภาษาอยู่ใน ระยะอ้อแอ้ การออกเสียงจะเป็นรูปพยางค์ที่แจ่มชัดมากขึ้นกว่าเมื่อ 3 เดือน โดยมากจะปรากฏเสียงสระ หน้าเป็นส่วนใหญ่และมักมีการเล่นเสียง (vocal play) ปรากฏร่วมกับด้วย (Dworetzky, 1987 ; พิณฑิพย์ ทวยเจริญ , 2528) ทางด้านสังคมนั้นทารกมีทักษะในการตอบสนองทางสังคมมากขึ้นซึ่งแสดงออกโดยการเป็นมิตรและคุ้นเคยกับบุคคลรอบข้างที่ใกล้ชิด เริ่มแยกแยะคนเลี้ยงออกจากบุคคลอื่นได้ชัดเจน ทารกมักจ้องมองหน้าและแสดงอารมณ์อย่างมาต่อผู้เลี้ยง (Damon, 1983 ; Greenspan, 1985)

9 เดือน ด้านร่างกายมีลักษณะคล้ายกับเมื่อหกเดือน แต่เริ่มเคลื่อนที่คืบคลานได้ ทารก สามารถทรงตัวขึ้นยืนด้วยการเกาะ และกลิ้งตัวไปเหยียบของเล่นได้ (Gesell, 1928) พัฒนาการทางสังคม มีลักษณะคล้ายกับเมื่อ 6 เดือน แต่มีความซับซ้อนขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่นเมื่อทารกต้องการให้หุ้มแทนที่ จะร้องดังเคยกลับใช้วิธีสกิดและทำท่าขยับเป็นต้น แสดงว่าทารกเริ่มรู้อารมณ์อย่างไรที่ผู้รับสารจะชอบ ใจที่สุดและเขาก็เลือกทำอย่างนั้น (Greenspan, 1985)

12 เดือน ทางด้านร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้เด่นชัดคือทารกคลานได้เก่งและไวมาก สามารถเดินได้เมื่อมีคนจูง 2 มือ (Gesell, 1928) พัฒนาการทางด้านภาษาได้ก้าวเข้ามาอยู่ในระดับคำ และความหมาย เมื่อเด็กเข้าสู่วัย 11-16 เดือน เด็กจะพูดคำพยางค์เดียวได้ประมาณ 15-20 คำ ในการ ติดต่อสื่อสารเด็กจะใช้การขยายการสื่อสารด้วยศัพท์ที่มีอยู่ (over extension) (พิณฑิพย์, 2528) ทาง ด้านสังคมทดลองแสดงพฤติกรรมแบบลองผิดลองถูกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสื่อสารกับสังคมมี ความซับซ้อนขึ้น เลือกทำสิ่งที่ผู้อื่นพอใจคล้ายกับเมื่อ 9 เดือน

ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของทารกนี้ช่วยทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงของการใช้ประโยคคำถามในมาตุภาษาเมื่อทารกมีวัยเปลี่ยนแปลงไป ดังจะอภิปรายต่อไป ในการนำเสนอผลการวิจัยนี้